

В новогодишното си обръщение към нацията канцлерът на Германия Ангела Меркел де факто заяви, че е невъзможно да се изгражда система за сигурност в Европа без участието на Москва. С което, според надеждите на политолозите, тя сложи кръст на политиката си за елиминиране на Русия от европейските процеси.

Позицията на Германия по време на кризата крайно неприятно изненада Москва. В Русия разчитаха, че с помощта на Берлин ще могат да бъдат регулирани отношенията с Европа, свързани с действията на Русия в Украйна. Мислеха, че Берлин ще стане своеобразен посредник в диалога между Москва и Брюксел. Но се случи тъкмо обратното – главата на Германия Ангела Меркел оглави антируския лагер.

По думите на канцлера, тя не би могла да постъпи другояче, тъй като действията на Москва поставяли под съмнение „*основите на нашия европейски ред*“. Отчасти наистина е така – европейският ред се градеше върху идеята, че Москва е длъжна да отстъпи на европейците своята периферия. Владимир Путин разруши тази концепция. Обидата на Меркел обаче е свързана и с това, че руският президент постави под съмнение основите на немския ред, в който на Русия бе определена пределно ясна роля. „*Руско-германското стратегическо партньорство през последните години винаги се е основавало върху презумпцията на Берлин, че Русия в крайна сметка ще се „впише“ в системата на външните връзки на ЕС в качеството си на негова периферия (макар и по-малко подчинена, отколкото са страните от Източното партньорство, но въпреки всичко – периферия.) Предполагаше се, че Русия ще споделя вижданията на Европа, според които тя има единствен център – ЕС, а вътре в Евросъюза – Берлин. Сега тези илюзии окончателно рухнаха –*“
пояснява за Expert Online заместник-директорът на Центъра за комплексни европейски и международни изследвания към Висшата школа за икономика

Дмитрий Суслов

–
Освен това Германия винаги е подкрепяла идеята за включване на страните от ОНД в орбитата на Евросъюза, била е движеща сила на този процес и го е свързвала със собственото си лидерство в ЕС. Обаче по този въпрос Русия се превърна в абсолютен противник на Берлин

“

Заставайки срещу Русия, Меркел не само си отмъщаваше на Путин, но се опита и благодарение на водещата си роля в руско-европейския конфликт да промени ролята на Германия в Европа, да се превърне от „*портмоне*“ на ЕС в негов лидер. „*Времето, когато*

Германия стоеше в сянка, избягваше да играе политическа роля и се мъчеше предвид миналото си да бъде приятна във всяко отношение, е към края си. Самата ситуация в Европа тласка Берлин към ролята на лидер – други „локомотиви“ просто няма. Франция е затънала във вътрешните си проблеми, Великобритания се откъсва от Стария свят и се насочва в неясна посока

“ – пише председателят на президиума на Съвета за външна и отбранителна политика
Фьодор Лукянов

Обаче идеята на Ангела Меркел се провали. Властите прекрасно разбираха, че един конфликт с Русия и санкциите срещу нея ще доведат до сериозни загуби за немския бизнес и разчитаха, че Владимир Путин бързо ще се предаде. Само че това не се случи, руският режим устоя и ударът се върна върху самата Ангела Меркел. Икономическата общност на Германия едва ли не в ултимативна форма иска от нея да се откаже от санкциите, а собствените ѝ съюзници в лицето на социалдемократите твърдят, че политиката на натиск изобщо не се е оказала ефективна.

В крайна сметка бундесканцлерът бе принудена да смекчи риториката и да заяви, че без Русия не е възможно да се изгради и запази сигурността в Европа.

Що се отнася до другия лидер на ЕС, Франция, тя се преориентира към рационална политика спрямо Русия преди Берлин. Тя по-бързо осъзна факта, че опитите да се засили собственото влияние за сметка на конфликта с Москва са безперспективни. Франсоа Оланд реши да демонстрира пред света силата и решителността на Франция, когато отказа да даде на Москва първия кораб от клас “Мистрал” - „Владивосток“. И този път, както в случая с немските власти, френските също разчитаха, че конфликтът ще е краткотраен и Путин ще се предаде бързо. Обаче Русия не се предаде и запази в историята с Мистралите крайно уравновесено поведение, без истерии и в съответствие с подписания контракт. От който следва, че ако Франция не даде корабите, ще се озове пред перспективата за сериозни загуби. Преди всичко финансови – неустойката по контракта ще възлезе на няколко милиарда долара, отгоре на всичко и корабостроителницата ще фалира. Освен това Париж го очаква и накърняване на имиджа – отказът за доставяне на корабите “Мистрал” ще коства на французите остатъчната им репутация на оръжейния пазар.

Тъкмо затова френските власти започнаха да променят позицията си в украинската криза. Но те го правят много по-ефективно и смело от немците. Оланд взе оперативното решение от противник на Русия да се преквалифицира в посредник на преговорите

между Москва и Европейския съюз. По този начин той се мъчи да възстанови ролята на Франция в Европа и същевременно да се противопостави на прекомерно нарасналото влияние на Ангела Меркел.

Към днешна дата руско-европейската криза изправи Европа като цяло и Франция с Германия в частност пред труден избор. Всички страни биха могли да проявят прагматизъм, да излязат с единна позиция и да започнат директни преговори с Москва за регулиране на украинската криза. За да се случи това, Германия трябва да покаже рационален подход, отказвайки се от съблазънта да оглави антируския лагер. **В такъв случай кризата в отношенията ще бъде овладяна, Европа няма да изпадне в прекомерна зависимост от САЩ и дори може да възобнови строителството на “Южен поток” по необходимия й маршрут – през България.**

Европейските лидери обаче могат да изберат продължаването на *„идеологическия външнополитически курс*

“. В частност, да продължат конфликта с Русия. Подобен подход крие рискове от разкол вътре в самия ЕС, та нали за диалог с Москва са не само Париж и еврокомисарят по външна политика Федерика Могерини, но и редица държави-членки – Италия, Унгария, Австрия и други.

Но най-неприятното е, че от този разкол може да се възползва оглавяваният от Великобритания лагер на евроскептиците, който пледира за децентрализиране на процеса по вземане на решения в ЕС. Дейвид Камерън отдавна мечтае да превърне Евросъюза от интеграционна групировка във форум за обсъждане на злободневни въпроси и колкото повече вътрешни разногласия има в ЕС, толкова по-лесно ще му е да го направи.

“Expert Online” 31 декември 2014 г.

Превод Надя ПОПОВА